

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljkih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, ošmunkana in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Novejša vesti.

London 13. Da-si so Španci odklonili zahtevo po izročenju Santiago, vendar Amerikani danes niso nadaljevali obstreljevanje mesta.

London 13. Ker vlada rumena mrzlica ne sme nikdo od španskega brodovja na kopno in tudi zveza z ustaši na Kubi se je opustila za sedaj.

Mimo tega je močno deževje, ki otežuje operacije. Brzjav, ki spaja Santiago z Havano so Amerikani pretrgali.

London 13. Glasom nekega poročila, je najmanjše, kar zahtevajo Amerikani, to, da Španci zapuste Kubo in Puertorico. Ta zahteva da se ne more skrečiti.

Madrid 13. Po živahnem streljanju na obeh straneh se je danes na Santiago razobesila bela zastava. Ne ve se še v kateri namen se je zgodilo to, zagotavlja se pa, da so Španci ostavili Santiago.

Dunaj 13. Na včerajšnji konferenci načelnikov nemških skupin navzoči člani liberalnega veleposestva so se sklicevali na opetovane izjave svoje stranke, kakor tudi na sklep ustavovernega veleposestva na Češkem glede razgovorov z vlado ter so si pridržali to svoje stališče.

Odposlanci nemških skupin so zaprosili ministerskega predsednika, da bi pooblastil člene konference, da bi isti smeli v primerni obliki porabiti vsebino vladine izjave, priobčeno jim zaupljivo. Ministerski predsednik je vzel na znanje prijavo odposlancev, toda izjavil je, da zaprosenega pooblaščenja ne more dati.

Dunaj 13. Nič se ne ve, da-li bode vlada nadaljevala poskuse za uravnavo jezikovnega vprašanja. Dobro poučeni krogi trde, da odklonitev

predlogov od strani opozicijskih strank ne provzroči nikake spremembe v ministerstvu.

Praga 13. Listi sodijo, da se je akcija grofa Thuna definitivno izjalovila. Tudi temu ne verujemo, da bi parlament sklical v avgustu, kakor se je govorilo.

Pariz 13. Zasedanje zbornice in komore se je zaključilo.

Čuvajmo se hebrejskih oderuhov!

»Dziennik Polski« je uverjal nedavno svoje potrpežljive čitatelje, da si ne želi boljše sreče vsem Poljakom, nego jo uživajo oni v Galiciji. No, čujmo sedaj, kako isti »Dziennik Polski« opisuje odnose v Galiciji!

Rečeni list piše: »Temeljno nerazporejenost k hebrejem v zapadni Galiciji ne traja od današnjih dni. To nerazporejenost, izvirajoče iz sistematičnega uničevanja kmetov na korist hebrejev, opaža se že od davnih časov. To so prav dobro umeli nekateri tamkajšnji grajščaki in duhovniki, z bok česar niso dajali oni že več od deset let svojih krčev v zakup hebrejem in niso pripuščali hebrejev, v vasi; duhovništvo je pa odstranjalo mnogo zla razprostranjenjem bratovščin treznosti. Žalibog, da niso vsi grajščaki umeli važnosti svojih dolžnosti in zlo se je razraščalo svobodno dalje in dalje. Od vznemirjenja mazurskih (poljskih) delavcev v vzhodni Galiciji, kjer hebreji, navajeni podvrženosti maloruskega ljudstva, ubijajo zaničljivim in grobim svojim postopanjem vsakega novega priselca, prešlo je to gibanje v zapadno Galicijo in je našlo za sebe med Mazuri jako ugodna tla. Mazur, po prirodi sanjav, v svoj dom zaljubljen modroslovec, trudoljuben in dobro vesten, energičen, ali nepraktičen,

začel je v poslednjem času premišljevati nad svojim položajem. Narodno dvigovanje na političnih tleh našlo je v njem ognjevitiga privrženca; priprosto ljudstvo je mislilo, da takim načinom se osvobodi iz vseh krivic in da si poboljša svoje stanje; zato je tudi ono drage volje verovalo in vzdrževalo vsakega svojega voditelja, kateri mu je pokazal katerokoli prijaznost in marsikateri voditelj je sramotno prevaril njegovo zaupanje.

Dovoljno dolgo borbo bilo je biti priprostemu narodu, predno se mu je posrečilo, zlomiti krive sodbe nenaklonjenih mu elementov; no, prišedši tudi do uživanja ravnopravnosti, prepričal se je narod, da, ne glede na številno svojo moč in stanovitnost, ne more še popraviti materialnega stanja svojega. In zares, mazursko ljudstvo dela težko in po vesti in vendar-le ne more vzdrževati njegovo delo konkurence z navadnim slabim in cenejšim delom; hebrejec prihaja pa lahkim in nevestnim delom kmalu do bogastva. Tako premišljuje ljudstvo in ve tudi to, da se njegovo delo ne samo slabo plačuje, nego da v vsakem prikladnem slučaju nanašajo njemu škodo v korist grajščaka in hebrejca. Vsaki Mazur ponavlja: »Na sodišči in v uradu dobi hebrejec vse, kar-koli hoče« — in zares, v tem ni prav nobenega pretiravanja. Sodnik je izrekel svojo razsodbo po pravu, v zmislu zakonov, no, sam čuti v sebi, da je storil kmetu neizmerno škodo, ko je priznal hebreju-oderuhu pravico, da sme si prisvojiti njegovo zemljo.

Narod v zapadni Galiciji je umel braniti politične svoje pravice z dostojanstvom brez drzovitega valovanja, kakoršno se je godilo v vzhodni Galiciji; ko pa niti na sodišči ne dobiva več podpore in pravice zoper hebrejske krivice in izkoriščevanja, — se ne more on pritoževati nikamor več. Radi

PODLISTEK.

124

PREDNJA STRAŽA.

ROMAN.

Poljski spisal Boleslav Prus. Poslov. Podravske.

Potegnil je močnejše dim iz pipe ter naglo strepetal.

Zdelo se mu je, da se njegova halja dotika svilnate suknje.

»Jezus, usmili se me!« je šepetal, odmaknivši se od mize. Toda naj je sel kamorkoli, povsod je videl zelenkaste oči ter čutil dotiko one paleče svilnate suknje.

»Oh, da bi že kmalu odšel... Mraz strezuje človeka... Sicer pa bom kvartal ves večer...«

Tako je mislil na ono lice, na katerem je bil uprav izdolben rek:

»Gospod župnik, v življenju se vršé zaloigre!...«

Med tem se je oglašilo trkanje. Vstopil je Ivan ter se priklonil do tal.

»Dobro, da si prišel!« je zaklical župnik.

»Hotel sem že ravnokar poslati po tebe, ker imam mnogo obleke za prenoviti.«

»Hvala Bogu!« je odvrnil žid. »Že ves teden nimam dela. Gospa gospodinja pa je še dejala, da se je v kuhinji pakvarila ura...«

»Kedaj se poprimeš dela?«

»Takoj sedem.«

»Na noč?« vpraša župnik.

»Jaz delam tudi po noči. Že ne morem več mnogo spati.«

»Kakor hočeš. Pojdi le v stransko sobo ter naroči, naj ti dajo večerjo. Čaj dobiš takoj.«

Žid se je poklonil znovič:

»Prosim odpuščanja, gospod«, je rekel, »toda jaz pridem sem od Polža.«

»Od Polža?« je ponovil duhovnik. »Aha! od tega, ki je pogorel?«

»Prav za prav ne od njega, ker on bi me ne smel sem poslati. Toda njemu je danes žena umrla, pa tudi njemu se meša po glavi in tako ležita oba v hlevu. Nikogar nimata, ki bi ima podal vode in celo krav nista napojila ves dan.«

Župnik je osupnil.

»Kako to, torej ju noben vaščan ni obiskal?«

»Prosim odpuščanja, gospod«, se je priklonil žid, »ali v vasi govoré, da se je nanj razlil srd božji. Radi tega morata poginiti, ako jima ne pomore kdo.«

Župnik je udaril s pipino cevjo ob tla, da mu je počila pipa.

Žid je odšel v stransko sobo.

Pred hodnikom so se oglašili kraguljei na saneh, opominjajoč duhovnika, da je že čas oditi k sosedu. Valentin je stal v sobi s kožuhom v rokah.

»Tam me že čakajo,« si je mislil župnik, zapodivši pipo na tla.

Oh, kako bolešno je omahovati med posvet-

nim truščem in med ponočnim obiskom pogorelega, kateri leži z mrtvim truplom v hlevu...

»Daj sem kožuh!« je rekel župnik. »Takoj!« je dodal ter stopil v svojo spalnico.

»Kožuh!... Takoj!... Poglej Valentin, če sta konja že pripravljena?«

»Stojita pri hodniku,« je odvrnil služabnik.

»Aha... Noč je jasna?«

»Jasna, gospod.«

»Aha! Pojdi še k gospodinji ter ji naroči, naj dá večerjo židu. Naj mu dá jasno svetilnico, ako hoče delati po noči.«

»Ne morem biti suženj vseh pogorelecev in žensk, ki so umrle. Jutri bo čas za to. To mora biti nekak posebnež, da mu nihče iz vasi ni prišel na pomoč.«

»Rane Božje!« je šepetal, »kaj se godi z menoj?... Evo, jaz, državljani, duhovnik, pa omahujem med zabavo in med delitvijo tolažbe, ki je potrebna revežu... Duhovnik!... Državljan!... Kako nizko sem padel.«

Prijel se je z obema rokama za glavo ter hodil semtertja po sobi. Valentin se je vrnil.

Župnik se je obrnil proti njemu.

»Vzemi jerbašček,« je rekel spremenjenim glasom, »vloži vanj meso od obeda, kruh, steklenico medice in zanesi vse to na sani.«

Služabnik se je začudil, toda izvršil je naročilo.

(Pride še.)

tega je nerazpoloženje k hebrejem rastle v njegovi duši bolj in bolj z vsako krivico, njemu storjeno, in se je koncem koncev po nezaslišanem izkoriščevanju ubozelega naroda tako razvilo, da ni treba bilo, nego male iskric, najmanjšega primera, — in vse ljudstvo vrglo se je srdito na sovražnega hebreja.

Sredi našega (poljskega ali mazurskega) naroda ne nahajamo prav nobenega človeka, kateri ne bi bil poskušal sam na sebi hebrejskega izkoriščevanja, ljute prevare ali grobe predrznosti od strani hebrejstva.

Nagovarjanja nekaterih naših časnikov, da bi se sodišča in pristojna oblastva nekoliko bolj ozirala na hebrejske nezakonitosti, razbila so se ob nekako čudnem ravnodušju ali brezmočju teh oblastev; nasveti občinstva pa, da bi se izogibali hebrejskih prekupčevalcev, ostali so brezvspešnimi v očigled egoizmu, nesolidarnosti in lenosti krščanskih trgovcev naših, ki odbijajo od sebe vsakogar z neprimernimi cenami in neizpolnjevanjem trgovinskih pogojev. Naša inteligencija, ki je najmanj odvisna od hebrejskega uplivanja, pomagala je sebi kakor si je mogla; ljudstvo pa, zanemarjeno in brez vsakega varstva pred fanatično hebrejsko solidarnostjo, ostalo je brez vsake pomoči in ni videlo izhoda za sebe. »Bodi, že plača tebi za to Gospod Bog na strašni sodnji dan«, stisnil je obubožani kmet svoji pesti od gorja, poplakal je in vzel slovo in to je bila jedina njegova apelacija. Žaloigra za žaloigro preobrazila je dušo tega naroda, življenje mu je postajalo če dalje bolj težko, davki so rastle od leta do leta, in popraviljanje stanja je odvisno samo od hebreja, ki ga je, združivši monopolno v svojih rokah vse odrastke obrti in trgovine, okrožil železnim obročem odvisnosti od sebe. Ako torej ta narod, misleči in pobožni, stopa sedaj proti bodalom, tedaj znači to, da mu je gorje prekipelo; to znači, da se je zlo nekako zravnilo z cenostjo njegovega življenja, za katero mu je tako malo mari.

Pod pretenjem bodal uspojuje se vznemirjeni duhovi in vse se povrne v poprejšnji red; hebrejec bo nadaljeval svoje rokodelstvo, a narod, ne gledé na težki svoj trud in na svetost svojih pravic, ostane vedno siromašnim in vedno oškodovanim.

Na Dunaju poslančujo naši gospodje, da se drugi narodi divijo njih taktu, avtoritetnosti, političkim in juridičkim talentom, — pozabljajo pa samo to, da so v sebe doma vrgli narod na žrtev siromaštva in brezpomôčnosti.

Taka je torej sreča, ki jo kuje hebrejec Poljakom v Galiciji!!

Da ponovimo že tolikokrat stavljen vprašanje: ali imamo avstrijski Slovani povoda, da smo antisemitje?!

DOPISI.

Iz Pulja, 11. julija. (Nekaj značilnega o naših odnosih.) [Izv. dop.] Včeraj je bila tombola v metropoli bumbarije — v Vodnjanu. Iz Pulja je došlo tjakaj več sto ljudi: nekateri, da poskusijo svojo srečo, drugi, da se navžijejo svežega zraka in vina, tretji, da bi izzivali. V to vrsto izletnikov je spadal neki poštni manipulant, ki je člen »Sängerbunda«, o katerega ustanovitvi je znani profesor Binder izustil velikomemski govor, se je napivalo nemškemu cesarju in pelo »Die Wacht am Rhein«; naša cesarska pesem pa se ni pela. Tudi slike našega cesarja niso imele v dvorani. Nekateri trde celo, da je bila ta slika, a so jo — odstranili.

O vseh teh demonstracijah je izvedela uprava naše mornarnice ter je prepovedala svojim podrejenim, biti členi rečenega društva.

Drugače sodi naša poštna uprava v eri g. Franka. Poštni uradniki smejo biti členi rečenega društva, dočim je g. upravitelj Frank proganjali in naznanjal ravnateljstvu v Trst vse one uradnike, ki so bili členi čitalnice.

Toda povrnimo se k stvari! Okolo devete ure je imel oditi vlak iz Vodnjana v Pulj. Ljudstvo je privrelo na kolodvor in prepevalo. Peli so italijanski, nemški, a mala četica vojakov, vrlih Štajercev, je zapela slovensko pesem. To je povzročilo krik in vrisk. Nemci pa, da si pomirijo razdražene živce, so zapeli »Die Wacht am Rhein«. Toda naši vojaki so jim dali lep odgovor: sneli so čepice in zapeli skladno — našo avstrijsko cesarsko pesem! In tudi to pesem je spremljalo

zvižganje in kašljanje. Kar je pristopil k vojakom neki gospod ter je vprašal jednega istih, kako da se piše. Vojak je odgovoril uljudno: »Kako prihajate do tega, da me vprašujete za ime? Kdo ste vi?!

Oni pa je odgovoril: »Jaz vam odgovorim v Pulju, kdo da sem. Nikar ne provocirajte!«

Torej vojaki so provocirali, ko so peli cesarsko pesem! Tudi ta je lepa. Kam plovemo? Kje smo! Cesarska pesem — provocacija! To je znamenje odnosajev.

Dospevši v Pulj, so zahtevali vojaki od dotičnega gospoda pojasnenja in zadoščenja, poslednji pa je bil toli nesramen, da je rekel, da s pobalini ne občuje!

Sedaj je bil ogenj v strehi. Vojaki so obkolili neznanega gospoda in ga odvedli v vojašnico pred častnika. Ker poslednjega slučajno ni bilo v sobi, zahtevali so vojaki vnovič zadoščenja. In sedaj še le, ko je videl, da tu ni šale, jel je prositi in opravičevati se, da ni mislil žaliti nikogar, ampak, da jim je hotel dati le — dober svet. (Kaj — da naj ne pojejo cesarske pesmi?! Op. ured.) Vojaki so odgovorili, da oni ne potrebujejo njegovih svetov, ampak zahtevajo njegovo — ime in pa preklic žaljenja. Vročje je prihajalo gospodiču. Ali kaj je hotel? Preklical je vpričo kakih 100 oseb, ter se predstavil kakor e. kr. poštni uradnik Patzelt! Na to se je poslednjemu predstavil dotični vojak, ki je — ako se ne motim — sodni pristav! In stvar je bila zaključena.

Pristaviti moram, da Patzelt ni povedal resnice, ker isti je manipulant in ne uradnik.

To je zopet jeden istih škandalov, ki niso redki v eri — Frank in katerim ne treba komentiranja. Radoveden sem, da-li je že pozabljen ta dogodek.

Radovednež.

Politični pregled.

K položaju. Pred dvema tremi dnevi smo bili izrekli svoje uverjenje, da načelniki nemških strank podajo na poziv grofa Thuna tak odgovor, kakoršnega jim bode narekoval strah pred radikalei. Rekli so torej »ne«. Ali z isto gotovostjo, s katero smo pričakovali takega odgovora, rečemo lahko danes, da gospodom ta »ne« ni prišel iz srea. Kako so vendar omahovali gospodje sem in tja — kakor nihalo na uri — od onega, kar bi hoteli, do onega, kar so storili iz golega strahu! Tri faze so bile jasne v tem omahovanju: najprvo so izjavili, da se sploh ne udeležijo nikakih razgovorov, dokler niso odpravljene jezikovne naredbe; potem so se faktično spustili v razgovore z grofom Thunom, ne da bi bili imeli niti kako obljubo, da se odpravijo jezikovne naredbe; slednjič pa so zopet izjavili, da se ne udeležijo razgovorov.

Tu je vendar jasno, da so gospodje v veliki zadregi in da so zgubili vso trdno vero, ki jih je prešinjala poprod, da bi jih namreč taktika železne negacije dovedla do cilja.

Ta dvom se izraža tudi v glavnem glasilu leveice, v »Neue Freie Presse«, ki pravi, da ni popolnoma izključeno, da se obnove razgovori med vlado in Nemci. Ali ne zveni to tako, kakor da Nemci žele kakega izhoda iz zagate, v katero so zašli?! A tudi o grofu Thunu meni praška »Politika«, da ni izključeno, da se približa Nemeem z novimi predlogi. Vlada da hoče namreč storiti še en poskus. V sporazumljenju z Čehi da hoče grof Thun izdelati jezikovni zakon, hkratu odpraviti jezikovne naredbe na podlagi § 14., sklicati državni zbor ter postaviti nemško opozicijo pred ta fait accompli — dovršeni čin. Tem načinom meni vlada, da odtegne Nemeem zadnjo pretvezo, s katero opravičujejo oni svojo abstrukejsko taktiko. Ako se pa ponesreči tudi ta načrt, potem da pride še le tisti trenutek, ko se odpove vlada svojim naporom za zopetno uvedenje parlamentarnega delovanja.

To jedno je torej gotovo, da je grof Thun poskusil vse, da bi pomiril Nemece, morda več, nego je bilo koristno. Nekoliko manje obzirnosti bi bilo gotovo porodilo več uspehov. Da so avstrijske vlade besedo in činom in o pravem času odvzele Nemeem tisto krivo vero, da mora biti država enostavno njih služkinja, nikdar ne bi bil nemški šovinizem povzročil tolika pustošenja! Ali avstrijske vlade so bile več ali manj same v sponah te

krive vere in zato so odnosaji danes taki, da morejo v Nemeih igrati ulogo didaktorjev ljudje, ki se ne morejo ponasati z ničemer drugim, nego z — nesramnostjo in predrznostjo.

Socijalizem v Nemčiji. V vseh ministerstvih pripravljajo energičen dekret, naperjen proti socijalistom, sosebno pa proti socijalističnemu novinstvu. Osebito strogostjo hoče nemška vlada postopati proti uradnikom, ki so se pokazali socijaliste. Čim bi jih zasledili na delu, bodo ti uradniki odpuščeni nemudoma. Uradniki bodo morali potrditi lastnim podpisom, da so vzeli na znanje ta dekret.

Ali ni to krvava ironija, da ravno v državi, ki je vojaška in policijska, kakor morda nobena druga, toli narašča socijalistiško gibanje, da vlada se ne čuti varno niti med svojimi lastnimi uradniki.

Francozka. Vse kaže, da tako imenovana afeta Dreyfus še ne pride tako hitro do miru. Sedaj so zaprli prva dva nasprotnika rečenega židovskega kapitana: majorja Esterhazyja in polkovnika Picquarta. Prvega menda radi falzificiranja dokumentov, drugega na podlagi zakona o ogleduštvi. Razume se, da plava vse židovstvo v zadovoljstvu, ker se nadeja zopet, da dokaže, da Dreyfus ni bil izdajica. Sodimo pa, da se mu to ne posreči.

Domače vesti.

Mesto poštnega odpravnika. Razpisano je mesto poštnega odpravnika na e. kr. poštнем uradu v Kojskem proti pogodbi in kaveiji 200 gld., letna plača 150 gld., uradni pavšal 40 gld. in letni pavšal 255 gld. 50 nč. za vzdržavo na teden sedemkratne pešne zveze med poštним uradom v Kojskem in v Gorici 1. Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Slovenel v proslavo jubileja cesarjevega. Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane je v svoji seji dne 17. maja 1898. določil program, po katerem naj bi se v Ljubljani slavila petdesetletnica slavnega vladanja našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Začetek slavnostim, ki se imajo vršiti tem povodom, bode dne 17. avgusta t. l. shod slovenskih županov iz Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorske. Na tem shodu izrečejo slovenski župani, kakor zastopniki občinske samouprave — in po tem takem tudi kakor zaupniki vsega slovenskega naroda — tega naroda neomahljivo udanost in zvestobo do posvečene osebe Njegovega Veličanstva ter izbero iz svoje srede odposlanstvo, kateremu bode naloga sporočiti ta čutila ob vznožji najvišjega prestola.

O tem plemenitem sklepu občinskega sveta prve občine slovenske spregovorimo čim prej obširneje; a to povdarjamo že danes, da zahteva važnost tega shoda, da se ga slovenski župani udeležijo polnoštevilno.

Na Primorskem ni irredente! Dunajski »Reichswehr«, pišejo iz Trsta:

»V krogih tukajšnjih oblastnikov ne poznajo irredente. Onega, ki bi hotel samo trditi ekzistenco irredente, obdolžili bi ga gotovo denuncijantstva vsi listi, ki izhajajo tu. Našim italianissimom ni treba, da bi dopuščali taka obrekovanja. No, to je menda le posebno čuden slučaj, ako vodilne osebe vrše take čine, katere bi bilo le težko opravičevati z avstrijskega stališča. Ako predsednik italijanske komore ob vsaki, še tako iz trte zviti priliki dobiva iz Trsta čestitne in sožalne brzojavke, ako župan tržaski o slavnostih v bližnjem kraljestvu napravlja oficijelne obiske pri italijanskem konzulu, so gotovo vse to le neznatni dogodki, ki niso značilni za mš'jenje, vladajoče v gotovih krogih. Zadnji čas se je zopet prigodilo nekaj tako malo značilnega, »Lega Nazionale«, kateri je jedini namen snovanje italijanskih šol, je imela v Tržiču svoj kongres. Istega se je udeležil tudi naš župan. Po kongresu so se zbrali udeležniki na banket. Bili so lepo med seboj. Neka mala okolnost jih je spominjala, da so še v Avstriji. Lepi, umetno napravljeni seznami jedil so bili deloma prepleteni modrim papirjem. Zakaj je oblast odredila tako? **Te karte so bile odičene „margaritami“ in peteržarnimi zvezdami — a te zvezde so tudi simbol sosednega kraljestva!** Oblast je slutila v teh okraskih drugih, ne pa čisto umetniških namenov ter je zaplenila te karte. Razume pa se o sebi, da »Lega Nazionale« prej ko slej ni nič drugega, nego — šolska družba«.

Tako zaključuje »Reichswehr« ironično, a mi bi pridodali še, da prej ko slej bodo izvestni krogi potajevali irredento na Primorskem. To so tisti krogi »oblastnikov«, o katerih govori tudi »Reichswehr«.

V proslavo petdesetletnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. prirede abiturientje obeh c. kr. učiteljskih v Ljubljani v soboto, dne 16. malega srpana 1898 s sodelovanjem sl. godbe c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27 v »Sokolovi« dvorani »Narodnega doma« slavnostni koncert na korist učiteljskemu konviktu. Dirigent: g. Josip Čerin. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Cene prostorov: Sedež od I. do III. vrste à 1 gld. 50 kr.; sedeži naslednjih vrst à 1 gld.; galerijski sedeži à 80 kr.; stojišča à 50 kr. Vstopnice se dobivajo v trafiki gosp. Šešarka, Šelenburgove ulice, in na večer koncerta pri blagajni. K obilni udeležbi vabi najljubše odbor.

V Knežaku se priredi v nedeljo 17. t. m. na vrtu g. Cučeka veselica, na kateri nastopi mladi tamburaški in pevski zbor »Pivka«.

Vstopnina za osebo 30 nvč. Na obilno udeležbo se vabi tem potom najljubše. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Ob neugodnem vremenu se veselica preloži na 24. t. m.

Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro se ne bode vršila dne 26. — kakor nam je bilo naznanjeno po pomoti — ampak dne 25. t. m.

Vodstvo deklilske šole pri sv. Jakobu nam piše: Ker se niso mogli udeležiti šolske veselice pri sv. Jakobu dne 26. junija, darovali so gospodje: Turk Josip 4 krone, Žitko Fran 1 krono, Gregočič Ivan 1 krono in neimenovan gospod 4 krone. Bog plati blagim darovaleem!

Da ustreže vsestranski želji, ponovi deklilska šola družbe sv. Cirila in Metoda dramatiški igrokaz »Sv. Elizabeta« v nedeljo dne 17. t. m. Sleherni opazovalec mora priznati, da ta igra vpliva blagodejno, oplemenjuje; zato se nadejamo, da tudi to pot pokaže slavno občinstvo, da zna ceniti kar je blagega in plemenitega. Pridite v obilnem številu in pokažite svetu, da ima Slovenec sree, da spoznava in čišla svoj rod, da ljubi svoj jezik in je pripravljen tudi kaj žrtvovati za istega. Natančneje poročilo prihodnjice.

Deželno niževavstrijsko sadjarsko društvo na Dunaju je odlikovalo z častno medaljo »Bralno vinogradarsko in sadjarsko društvo« v Krepljah, ker je bilo to društvo razstavilo več vrst svojih črešenj na dunajski jubilejni razstavi sadja, ki se je vršila dne 14., 15. in 16. junija t. l. Rečenemu društvu je izročila častno medaljo slavna c. kr. kmetijska družba v Gorici dne 12. t. m.

Sklep šolskega leta na slovenski šoli sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu je bil dne 13. t. m. Po sv. maši, ki jo je v župni cerkvi pri sv. Jakobu daroval g. Jos. Macarol, odšlo je učiteljsvo s svojo deco v šolske prostore, kjer so se razdelila šolska naznanila. Kljubu menjavanju učiteljskega osebja so bili vspehi izvrstni, kajti tri četrtine dečkov so sposobni za prestop v višje razrede.

Začetek prihodnjega šolskega leta se priobči pravočasno, da slovenski stariši ne zamude vpisati svojih otrok v šolo, kjer se bodo vzgojevali in poučevali v patrijotičnem in slovenskem duhu.

Smešno in značilno zajedno. Med onimi »častnimi« meščani, katere je imenoval odstopajoči italijanski občinski zastop v Oprtlju, da bi si tem načinom zagotovil zmago na predstojećih občinskih volitvah, je tudi — strmite — ali pa smejajte se! — tudi poznani kapovila iz Barkovelj. Vsled katerih zaslug za občino oprtaljsko se je zgodilo to — to morejo vedeti le bogovi italijanske stranke v Istri! Oh, kako malo zmisla ima italijanska stranka v Istri — za svoj lastni ugled!

Ravno nasprotno je bilo. 19-letni A. Ž. je zaigral ves demur, kar ga je imel. Ker se je bal iti domov brez denarja, se je domislil precej drznega podjetja. Šel je in okradel po noči v nekem hlevu v Rocolu spavajoča 44-letnega Ivana Fatur, očeta, za 2 gl. 50 kr. in sina, 17-letnega Ivana za 20 kr. ter še povrhu tekel na policijski komisariat z ovadbo, da sta ta dva njega okradla za 6 gl. 76 nvč. Pol. komisar je dal koj poklicati oba Fatur-ja. Ko sti bili navzoči obe stranki ni ostal več trd kakor železo v svojih trditvah, marveč se je omehčal, dá, celo zmešal, tako, da je slednjič priznal vse in tudi povedal, da je skril ukradeni de-

nar v zid v nekem stranišču. Sedaj se mu je strah pred stariši gotovo povečal, kajti predstaviti se mu bode starišem sicer brez denarja, ali z izpovedjo, da je — sedel, odkar ga niso videli.

Iz sv. Križa tržaškega nam pišejo: Naši občinski veljaki so sklepali, kako naj bi proslavili jubilej Njeg. Veličanstva. Nekateri njih so dobili nalog, da poskrbe vse potrebno, da se stvar izvrši častno. Žal, da se ne čuje ničesar, kako mislijo rešiti svojo nalogo. Ali so možje zadremali? Podvizajte se vendar! Opravičiti zaupanje, ki jo stavimo do vas.

Naši vaščani so pripravljeni storiti vse, kolikor jim dopuščajo moči. Prosimo torej.

Radovednež.

Neverjetno! — Pišejo nam: Te dni sem bil v St. Petru na Krasu, kjer sem šel v gostilno poleg kolodvora, da se malo pokrepčam.

Zahteval sem vrček piva, toda — niso me razumeli! K sreči je bil tam moj prijatelj, ki govori tudi — nemški, drugače bi bil moral jaz umreti gladu in žeje!!

Neverjetno se mi je zdelo, da je na našem Krasu tudi takih krajev, kjer ni dobiti jedi in pijače, ako se ne zna — nemški!!

To je — škandal, proti kateremu bi moralo reagovati vse zavedno občinstvo. Popotnik.

Poskus samomora. 40-letni gostilničar Pavel C. v ulici Boshetto, uhod iz ulice Farneto, je odšel večeraj zjutraj od doma ter se povrnil še-le ob 2. pop. Kosila ni maral in ko mu je rekla žena, da mu ga shrani za zvečer, je odgovoril, da ne bode več večerjal. Žena, že vajena takim grožnjam, si ni mislila nič posebnega. Mož je odšel na stanovanje. A ko je hčerka prihitela povedat, da ima oče v rokah neko posodo, je žena hitela domov. On pa je na to odšel zopet v krčmo in tu še le je izpil precej zveplene kisline. Prenesen je bil v bolnišnico, kjer so mu zdravniki dali potrebnega zdravila. Nesrečnež, ki je enkrat že skušal usmrtiti se, ima tri otroke.

Koledar.

Danes v četrtek 14. julija: Bonaventura šk.; Just, muč. Jutri v petek 15. julija: Vladimir kralj; Henrik I. cesar.

Solnčni:	Lunin:
Izhod ob 3. uri 56 min.	Izhod ob 11. uri 56 min.
Zahod " 8. " 15 "	Zahod " — " — "

Ta je 29. teden. Danes je 194. dan tega leta, imamo torej še 171 dni.

Narodno gospodarstvo.

Prvi splošni zbor slovenskih posojilničarjev.

Vabilo.

Našemu pozivu, da se skliče prve dni avgusta t. l. v Ljubljano splošen zbor slovenskih posojilničarjev, se je odzvalo veliko posojilnic, ki so bile zadovoljne z nasvetovanim dnevnim redom in obljubile ali poslali zastopnika, ali pa so imenovale pooblaščenca. Radi tega je sklenilo načelstvo podpisane posojilnice, da se bode v ponedeljek, dne 1. avgusta t. l. vršil: prvi splošni shod zastopnikov slovenskih posojilnic v Ljubljani v »Narodnem domu«, in sicer bode v nedeljo dne 31. julija zvečer ob 9. uri: predzborovanje, na katerem se bo vršilo posvetovanje o predloženih resolucijah za glavno zborovanje.

Glavno zborovanje bode pa drugi dan ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

1. praznovanje cesarskega jubileja od strani slovenskega posojilništva; 2. načela in 3. organizacija slovenskega posojilništva; 4. strokovno izobraževanje upravnikov slovenskih posojilnic.

Na to zborovanje so povabljeni vsi slovenski posojilničarji, t. j. odborniki, nadzorniki in udje posamičnih slovenskih posojilnic in vsi, ki se zanimajo za razvitek slovenskega posojilništva. Udeležite se torej, domoljubi slovenski, mnogobrojno tega shoda, s katerim hočemo pokazati v prvi vrsti, da je tudi slovenskim posojilničarjem, ki se sicer bavijo le s suhopornim denarnim gospodarstvom, zvestoba do cesarja in avstrijske domovine prva državljanska dolžnost! V drugi vrsti pa se hočemo zjediniti v načelih in organizaciji; hočemo si veliko breme, ki smo si je naložili, med seboj razdeliti prijateljsko in bratovsko; hočemo storiti še tudi novih korakov v vedno večji in večji uspeh slovenskega posojilništva v duhu našega cesarja, ki že toliko let s svojim zlatim izrekom: »Viribus unitis« opominja na slogo vse svoje narode in vse svoje podložnike!

Na veselo svidenje v beli Ljubljani 31. julija in 1. avgusta 1898.!

V Krškem, meseca julija 1898.

Načelstvo »Centralne posojilnice slovenske«.

I. PREDLOG.

Resolucija v stvari praznovanja cesarskega jubileja:

- ustanovi se v ta spomin dobrodelna zaloga, kateri naj doprinašajo slovenske posojilnice in hranilnice po svoji moči.
- Naloži se ta zaloga obrestonosno v katerikoli posojilnici slovenski.
- Te zaloge se skozi več let (5—10) nihče ne sme dotakniti.
- Potem se smejo le obresti te zaloge porabiti v korist slovenskega posojilništva, osobito slovenske posojilniške literature.
- Da se to izvede, pooblašča se posojilnica (hranilnica) ki bo sprejemala v to svrhu došle novce in jih priobčevala in potrjevala v javnih listih slovenskih.

II. PREDLOG.

Resolucija v stvari načel slovenskega posojilništva:

- Načela, po katerih so osnovane obstoječe slovenske posojilnice, so v obče dobra.
- Starejšim in večim posojilnicam sploh ne kaže, svoja pravila spreminjati, dokler jih ne primorajo v to udje ali zakoni ali važne okoliščine.
- Mlajšim posojilnicam pa, ki delujejo na kmetih, kjer je še majhna izobraženost, kaže, da svoja pravila vravnajo v smislu zakona dd. 1. junija 1889, ako še niso urejena v tem smislu.
- Kmetске posojilnice naj so osnovane sploh bolj v duhu Raiffeisenovem, kolikor le dovoljuje to združni zakon, vendar naj bode načelstvo previdno, da ena sama oseba ne dobi vsega zavoda v svojo oblast.
- Sedanje število slovenskih posojilnic že skoro zadostuje. Kjer je sodišče, a posojilnice še ni, pa naj se osnuje prej ko prej. V velikih sodnih okrajih je prostora tudi za 2 posojilnice; v tem slučaju naj se terén razdeli. Ti zavodi so pa potrebni tudi v drugih večjih krajih, kjer je slovenska narodnost v nevarnosti, n. pr. na Koroškem, na Primorskem, v kočevskem okraji, ob Dravi in Muri na Štajerskem.
- Kjer ste v majhnem okraji dve posojilnici, n. pr. v Košani na Notranjskem, naj se združite. Kjer ste na sedežu sodišča za dotični okraj tudi 2 posojilnici, naj ima vsaka po nekaj občin, oziroma župnij, ali pa naj se združite. Taki kraji in okraji so: Cerkljica, Ilirska Bistrica, Metlika, Lož, Ribnica.
- Lastno in tuje imetje naj skušajo slovenske posojilnice polagoma urediti tako, kakor predpisuje načrt novega združnega zakona.
- V svoja pravila naj vse slovenske posojilnice uvedejo določila, da udje načelstva ne morejo od svojega zavoda niti na posodo dobivati, niti poroki biti.

III. PREDLOG.

Resolucija v stvari organizacije slovenskega posojilništva:

- Vsaka posojilnica imej svoje nadzorstvo, sestojee iz najmanj treh oseb.
- Vsaka posojilnica pripadaj kakor člen h kakemu društvu, ki po svojih pravilih nadzoruje posojilnice.

ZALOGA POHIŠTVA

tvrdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2
(šolsko poslopije).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, zimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustriran cenik zastonj in franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

- e) Prvo društvo te vrste je: »Zveza slovenskih posojilnic« v Celji, h kateremu naj bi načeloma pristopile vse slovenske posojilnice.
- č) Vse druge nederarne gospodarske zadruge po vsem Slovenskem naj prevzame v nadzorstvo »Gospodarska zveza« v Ljubljani.
- d) Ker je pa slovenskih posojilnic že blizu 150, naj nadzoruje velik del kranjskih posojilnic: »Zveza kranjskih posojilnic«.
- e) Slovenske posojilnice naj materijelno podpirajo tiste slovenske denarne zavode, od katerih dobivajo one same enake podpore; to so večje slovenske posojilnice, mestna hranilnica v Ljubljani in »Centralna posojilnica slovenska«, katero slednjo je v prvi vrsti podpirati, osobito s pristopom.
- f) Vsa prej navedena društva z »Centralno posojilnico« vred, ki so namenjena v podporo slovenskim posojilnicam, naj vzajemno postopajo, naj imajo svoj organ, s katerim bi se pospeševale slovensko posojilništvo in vse slovenske gospodarske zadruge. Ta organ je ob enem glasilo vseh slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug, katere naj ga podpirajo materijelno in duševno.
- g) Slovenske posojilnice naj podpirajo tudi tiste slovenske gospodarske zadruge, katere niso na škodo slovenskim trgovcem in obrtnikom.
- IV. O strokovni izobrazbi členov načelstva slovenskih posojilnic je prevzel referat zastopnik posojilnic za Stari trg in Lož.

(Zvršetak pride).

Zadnje vesti.

Pariz 14. Iz Madrida javljajo, da je ministerski predsednik španski izjavil, da ni možno vsprejeti pogojev za mir, ki se pripisujejo predsedniku Združenih držav. Meni se, da Španska nikakor ne privoli v odstop Puertorica. Maršal Blanco je baje zaukazal poveljniku v Santiago, naj nadaljuje z odporom.

Madrid 14. Brodovje ameriškega admirala je baje že na poti na Španijo. Dosedaj ni prišla nikaka vest o kapitulaciji Santiaga.

London 14. »Times« pišejo: Brzojavka iz Washingtona javlja, da je došlo neko poročilo iz Santiaga, katerega pa vojno ministerstvo loče priobčiti. Sodi se, da ta brzojavka naznanja, da je zavlada rumena mrzlica.

New-York 14. Iz Washingtona javljajo, da se je med amerišskimi vojniki primerilo že 100 slučajev rumene mrzlice. Kabinetni svet je sklenil, da je za vsako ceno naskokom vzeti Santiago de Cuba.

Dunaj 14. Danes je bilo v palači ministerstva za notranje stvari posvetovanje med ministerskim predsednikom grofom Thunom in zastopniki liberalnega veleposestva.

Dunaj 14. Gotovo je, da se tudi liberalno veleposestvo pridruži ostalim nemškim strankam.

Dunaj 14. Položaj se smatra jako resnim. Jedni menijo, da je zgubljena vsaka nada do kakkega sporazumljenja; drugi pa sodijo, da se utegnejo obnoviti pogajanja. — V parlamentarnih krogih govore o namerovanem jezikovnem zakonu, ki naj bi vsprejel vase določila jezikovnih naredeb. Takemu zakonu bi se Nemci upirali še bolj.

Dunaj 14. Glasi se, da se 15. t. m. razglasi cesarska naredba, ki na podlagi § 14 podaljša provizorij davka na sladkor in kontigent na žganju.

Rim 14. Govori se, da pojde Crispi v inozemstvo v imenu vlade in z jako delikatno nalogo.

Rim 14. Prefektom je došla okrožnica vlade o upotrebljevanju vojakov ob nemirih. Vojake je upotrebljevati le v skrajni potrebi.

Pariz 14. Za vojaško revijo, ki bode danes v proslavo narodnega praznika, se pripravljajo velike demonstracije vojnemu ministru Cavaignacu.

Pariz 14. Glasom poročila iz Carigrada, je francoska vlada — čim je prejela odgovor turške vlade, katerim poslednja odklanja vsako odgovornost za plenjenja armenskih nemirov — uročila protest proti nadaljnjemu izplačevanju grške vojne odškodnine. Vojna odškodnina se zadrži za toliko časa, dokler znesek ne doseže tiste višine, kolikor znaša francoska reklamacija.

Oddelek Trž. vojaškega veteranskega društva v Nabrežini priredi v nedeljo dne 31. julija t. l. JAVNO TOMBOLO

na javnem trgu v Nabrežini.

Dobitki:

Činkvina . . 100 kron
Tombola . . 200 „

z odbitkom takse za finance.

V slučaju slabega vremena se tombola odloži na prihodnjo nedeljo.

Karte za tombolo se dobivajo pri vodstvu.

Odbor.

150 hektolitrov
izvrstnega belega vina
ima na prodaj
M. Kristofić v Kopru (Capodistria).

100 do 300 gld.

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher, v Budimpešti, VIII. Deutschegasse 8.**

Nova centralna čevljarnica
v Trstu.

Via Maleanton št. 2.

Bogat izbor čevljev
za gospode, gospe in otroke.

Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

Čast mi je naznaniti, da sem danes odprl tukaj, na Dvornem trgu št. 3 pod trdko

L. Schwentner

novou urejeno knjigarno in trgovino z muzikalijami, umetninami, papirjem, pisalnim in risalnim orodjem.

Moja bogato in ukusno urejena zaloga — katero bodem popolnjeval vedno z najmodernejšimi proizvodi — ponuja mi ugodno priliko, da bodem mogel ustrezati vsakovrstnim zahtevam.

Vsaki nalog izvršil bodem najhitreje in z vso skrbljivostjo, posebno pa si hočem prizadevati, da si ohranim pridobljeno zaupanje s strogo pravilnim in poštenim postopanjem.

V Ljubljani, dne 1. julija 1898.

L. Schwentner.

AITE & ZADNIK

V TRSTU,
via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA

TKANIN IN MODE.

Velika zaloga

moških in ženskih stof za vse letne sezone.

Velik izbor

plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju.

Sprejemajo se naročila moških oblek in perila po meri.

CENE NIZKE.

Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

Na zahtevanje cenik in prospekt.

Prva tržaška tovarna

aparatorov za napravljane plina acetilen
tvrdke **ROCCO & C.** v ulici Sanità št. 9.

Autorizirani instalaterji plina, vode in plina acetilen.

Aparat na acetilen od Josipa Rocca, patentiran v Avstro-Ogerski je absolutno najbolj praktičen in gotov, lahko rabjenje ne eksplozija, vsprejet od različnih varovalnih društev. Vsprejemajo se vsakovrstne kompletne naprave za hiše, restavracije, gledališča in mesta pod najugodnejšimi pogoji.

Velika zaloga najboljšega apnenega kislica, katerega kilogram daje 300 litr. plina.

Velik izbor svetilnic in pripadkov za razsvetljavo.

SPECIJALITETA CESTNIH SVETILNIC,
na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina
(priprave za dvorce [vile] kioske in mala mesteca).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popraviljanje dovodov.

Zaloga
v ulici Sanità št. 9.

Delavnica
v ulici S. Giorgio št. 1

Pri 4 letnih časih

Barriera vecchia št. 7

Prilika za praznike in novo leto. Velika zaloga zimskih ogrinjal (šjalov) v vseh barvah po gld. 3.60 in gld. 1.20. Zbirka frštanja v raznih risanjih od 20, 30 in 37 nov. Moške srajce bele in barvane od 90 nov. naprej. Maje iz plisa za gospe po 65, 75 nov. in več samo v prodajalnici

Pri 4 letnih časih

Barriera vecchia št. 7

Mehanična delavnica

ANTONA SKERL-A V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

Zaloga originalnih šivalnih strojev „Adria“ iz Budimpešte in koles iz najbolj slovečih notranjih in inozemskih tovarn.

Šivalni stroji se garantujejo pet let, kolesa eno leto.

Izvršujejo se poprave šivalnih strojev, koles, motorjev na plin itd.

Delavnica za briljantno nikiliranje.

Zaloga vseh pripadkov za kolesa in šivalne stroje.

Postavljanje in popraviljanje električnih zvoncev.

Prodaja — menja — najem koles.

Vsakovrstna popraviljanja in naročbe izvršujejo se najatančneje, brzo, po nizkih cenah.

